

<http://dx.doi.org/10.15407/ukrbotj72.04.344>

В.В. БУДЖАК¹, І.І. ЧОРНЕЙ¹, А.І. ТОКАРЮК¹, І.А. КОРОТЧЕНКО²

¹Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

вул. Федьковича, 11, м. Чернівці, 58022, Україна

budzhakv@gmail.com, chorney.bot@mail.ru

²Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України

вул. Терещенківська, 2, м. Київ, 01004, Україна

korotchen@ukr.net

ПОШИРЕННЯ *WALDSTEINIA GEOIDES* (ROSACEAE) В УКРАЇНІ

Буджак В.В., Чорней І.І., Токарюк А.І., Коротченко І.А. **Поширення *Waldsteinia geoides* (Rosaceae) в Україні.** — Укр. ботан. журн. — 2015. — 72(4): 344—351.

За результатами опрацювання літературних джерел, гербарних фондів (*KW*, *LW*, *LWKS*, *CHER*, *KRAM*) і власних польових досліджень складено перелік місцезнаходжень і картосхему поширення *Waldsteinia geoides* L. в Україні. Із 40 відомих локалітетів виду за останні 30 років документально підтверджено 20 і виявлено 10 нових — на території Тлумачького та Городенківського районів Івано-Франківської області. Зроблено припущення, що поширення виду в Україні в північно-східному напрямку відбувалося двома міграційними шляхами: долиною Дністра, яка в минулому слугувала міграційним коридором для просування на північ субсередземноморських видів у Покутті, та паннонським, яким *W. geoides* проникла на територію Закарпаття. Подальшій її міграції на схід завадили гірські хребти Карпат.

К л ю ч о в і с л о в а: *Waldsteinia geoides*, Червона книга України, поширення, розселення, нові локалітети

Waldsteinia geoides L. (*Rosaceae* Juss.) — середньоєвропейсько-балканський вид, загальний ареал якого охоплює країни Центральної Європи: Чехію (Gajewski, 1968), Словаччину (Niketić, Tomović, 2003; Adamčík et al., 2006; Kontriš et al., 2008; Janišová, Dúbravková, 2010; Prodanović et al., 2010), Угорщину (Gajewski, 1968; Bánkuti, 2000; Erdős, Morchhauser, 2010; Bárányi-Kevei, 2011), Румунію (Niketić, Tomović, 2003; Kovács, 2007; Indreica, 2010; Oprea et al., 2010; Prodanović et al., 2010), Польщу (Czarna, 2010) і Балкан: Болгарію (Niketić, Tomović, 2003), Сербію (Niketić, Tomović, 2003; Randelović et al., 2005; Prodanović et al., 2010; Miljković et al., 2012), Хорватію (Niketić, Tomović, 2003; Prodanović et al., 2010), Косово (Veselaj, Sherifi, 2001; Prodanović et al., 2010; Pajazitaj, 2012), Македонію (Niketić, Tomović, 2003; Prodanović et al., 2010).

На території України *W. geoides* росте на північно-східній межі ареалу, а її місцезнаходження відомі з Івано-Франківської, Закарпатської і Тернопільської областей (Red Data Book... , 2009). Як погранич-

но-ареальний вид *W. geoides* занесено до третього видання «Червоної книги України» з природоохоронним статусом «вразливий» (Red Data Book... , 2009). Варто зауважити, що тривалий час цей вид не привертав уваги українських ботаніків у аспекті оцінки соціологічного статусу, свідченням чого є його відсутність у попередніх виданнях «Червоної книги України» (Red Data Book..., 1980; Red Data Book of Ukraine, 1996) і списках видів раритетних рослин (Чорук, 1970; Shelyah-Sosonko, 1973; Чорік, 1978, 1988). Уперше на *W. geoides* звернули увагу В.В. Крічфалушій, Г.Б. Будніков і А.В. Мигаль (Kricsfalussy et al., 1999); вони включили його до Червоного списку Закарпаття — видів рослин і рослинних угруповань, що перебувають під загрозою зникнення. Згодом К.А. Малиновський зі співавторами (Malynovskyi et al., 2002) наводять *W. geoides* у переліку рідкісних, ендемічних, реліктових і погранично-ареальних видів рослин Українських Карпат.

У країнах Центральної Європи *W. geoides* введена в культуру: її широко використовують як декоративний вид. На території України культивують у Ботанічному саду імені акад. О.В. Фоміна

© В.В. БУДЖАК, І.І. ЧОРНЕЙ, А.І. ТОКАРЮК,
І.А. КОРОТЧЕНКО, 2015

Київського національного університету (Delectus ..., 2013), Донецькому ботанічному саду НАН України (Krohmal, Kriazh, 2008, 2009) і ботанічному саду Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Як зазначається в «Червоній книзі України» (Red Data Book ..., 2009), інформація щодо поширення цього виду на території країни потребує уточнення та доповнення. Тому наводимо узагальнені відомості про поширення *W. geoides* на території України, зокрема й нові, виявлені нами локалітети в Городенківському й Тлумацькому Придністров'ї.

Згідно з інформацією щодо розповсюдження *W. geoides* австрійського ботаніка Ж.-А. Кнаппа (Кнарр, 1872), уперше для України цей вид наводить В. Бессер із околиць сіл Язловець (лівий берег р. Вільховець) і Чехів (лівий берег р. Коропець) і по р. Стрипа (басейн Дністра в межах Тернопільської обл.).

Польські ботаніки В. Шафер, С. Кульчинський і Б. Павловський у книзі «Rośliny Polskie» (1924) зазначають, що *W. geoides* зрідка трапляється у південній частині Опільського та Подільського Придністров'я.

М.В. Котов (Kotov, 1954) у «Флорі УРСР» наводить *W. geoides* як звичайний вид для Прикарпатських і Розтоцько-Опільських лісів, а також придністровської частини Західного Лісостепу, зокрема по р. Дністер (від с. Нижнього в Івано-Франківській до м. Заліщики в Тернопільській областях) і його притоках — Коропець, Стрипа, Джулин, Дубля, Серет.

Інформація М.В. Котова (Kotov, 1954) щодо поширення *W. geoides* повторена у «Визначнику рослин України» (Vyznachnyk ..., 1965) та «Определителе высших растений Украины» (Opredelitel ..., 1987). Окрім того, у «Визначнику рослин Українських Карпат» (Vyznachnyk ..., 1977) цей вид указаний для Прикарпаття. Для цього ж регіону без вказівки на конкретні місцезнаходження *W. geoides* наведена в монографії В.П. Ткачика (Ткачук, 2000).

Разом з тим О.О. Кагало (Red Data Book ..., 2009) зауважує, що цей вид помилково вказується для Прикарпатських і Розтоцько-Опільських лісів, окрім того, нам невідомі гербарні збори *W. geoides* з околиць с. Нижнів (Тлумацького р-ну Івано-Франківської обл.) та м. Заліщики. Щодо останнього, то, ймовірно, вказівка стосується с. Заліщики, яке знаходиться на лівому березі р. Вільховець (Бучацький р-н Тернопільської обл.), про що

повідомляє Ж.-А. Кнапп (Кнарр, 1872), посилаючись на листування В. Бессера.

Для території Закарпаття В.В. Крічфалушій зі співавторами (Kricsfalussy, Budnikov, Myhal, 1999) наводять відомості про три локалітети *W. geoides* — з околиць с. Тур'я Поляна, де вид знайдений Х.Ю. Руденком у 1946 р., та поблизу с. Тур'ї Рамети в Перечинському р-ні, де він виявлений С.С. Фодором у 1974 р., а також біля с. Кострина Великоберезнянського р-ну, де відзначений В.В. Крічфалушієм у 1985 р. Останній із локалітетів міститься на території Національного природного парку (НПП) «Ужанський» (Kricsfalussy et al., 2010). Для парку (масив «Стінка») *W. geoides* наводить І.М. Кваковська (Kvakovska, 2012a, 2012b). Можливо, це одне й те саме місцезнаходження.

Ще один локалітет *W. geoides* на Закарпатті виявили Ю. Кобів і Р. Кіш (Kobiv, 2014) у 2009 р. у Вулканічних Карпатах, на південних схилах г. Вар-Гедь (південно-західна частина Вигорлат-Гутинського вулканічного хребта, Хустський р-н) у складі термофільного лісового угруповання з домінуванням *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl.

Крім того, *W. geoides* охороняється на території НПП «Дністровський каньйон» (Kahalo, Mandziuk, 2012). Зокрема, він указується для околиць с. Шутроминці й урочища Пустельня на схилах р. Джурин поблизу с. Устечко Заліщицького р-ну Тернопільської обл. (Mandziuk, 2014).

Під час польових досліджень у 2014 р. на території Прут-Дністровського межиріччя ми виявили низку нових локалітетів *W. geoides* поблизу сіл Семаківці, Михальче, Репужинці, Колінки, Хмелева, Поточище, Копачинці та Корнів Городенківського і Петрів — Тлумацького районів Івано-Франківської області.

За результатами опрацювання літературних джерел, гербарних фондів (*KW*, *LW*, *LWKS*, *CHER*, *KRAM*) і власними польовими дослідженнями складено перелік місцезнаходжень *W. geoides* в Україні.

Згідно з методичними підходами до оцінки видів із різних таксономічних груп, на які очікує скорочення популяцій, небезпека знищення та руйнування їхніх оселищ (Threatened animals and plants in Finland, 1987), перелік місцезростань *W. geoides* наводимо відповідно до 1960-го та після 1960 років, що дає змогу оцінити ступінь вивченості власне сучасного поширення виду.

За гербарними матеріалами:

Івано-Франківська область

До 1960 року:

1. Galiciae orientali-australis. In silva caedua pr. Uniz ad Tiraus. 1896 E. Wotoszczak [Уніж. Південно-Східна Галичина. У лісі над Дністром. 1896. Е. Волощак] (*LW*).
2. Uniz nad Dniestrom zapusty kolo pasieki. A. Rehman [Уніж, над Дністром біля пасіки. А. Реман] (*LWS, LW*).
3. Czernelica. W lesie na pr. brzegu Dniestru. 27.07.1934. J. Mađalski [Чернелиця, в лісі на правому березі р. Дністер. 27.07.1934. Й. Монадальський] (*LWS*).
4. W pasionym lesie na stokach prawego brzegu jaru Dniestru. Czernelica. 27.VII.34. J. Madalski [Чернелиця. В лісі, який випасається, на схилах правого берега яру Дністра. 27.07.1934. Й. Монадальський] (*KRAM, № 487769*).
5. Обертинський р-н, біля с. Незвисько, грабовий ліс на схилах до р. Дністер. 19.07.1940. Ю. Клеопов, Ю. Зозулин (*KW*).
6. Обертинський р-н, околиці с. Незвисько, у грабовому лісі. 19.08.1940. Катіна (*KW*).

Після 1960 року:

7. Городенківський р-н, 4 км на північний захід від с. Копачинці. Правий берег Дністра, північна експозиція, похідний грабовий ліс після вирубки. 17.08.1994 leg. & det. А.Т. Зеленчук (*LW*).
8. Городенківський р-н, північна околиця с. Чернелиця. Каньйон притоки Дністра (р. Должок). Грабово-скельнодубовий ліс у нижній частині схилу. 48°49'36,64"N, 25°26'19,99"E. 15.09.2005 leg. & det. О. Кагало (*LWKS, № 15600*).
9. Городенківський р-н, 2,5 км на південний схід від с. Михальче. Грабово-дубовий ліс над Дністром. 48°45'51,45"N, 25°35'54,20"E. 15.09.2005 leg. & det. О. Кагало (*LWKS, № 15601*).
10. Городенківський р-н, околиці с. Семаківці, правий берег яру вздовж дороги до табору «Перлина Придністров'я», нижня частина схилу північно-західної експозиції, грабовий ліс волосистоосоковий. 01.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).
11. Городенківський р-н, околиці с. Михальче, схил південно-східної експозиції, грабовий ліс волосистоосоковий. 02.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).

12. Городенківський р-н, околиці с. Репужинці, Чернелицьке лісництво, кв. 31, правий берег потоку, грабова діброва волосистоосокова. 02.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).
13. Городенківський р-н, околиці с. Колінки, біля газопроводу, грабова діброва волосистоосокова. 03.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).
14. Городенківський р-н, околиці с. Хмелева, грабово-дубовий ліс. 03.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).
15. Городенківський р-н, околиці с. Поточище, схил північної експозиції, грабова діброва волосистоосокова. 26.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, І.А. Коротченко (*CHER*).
16. Городенківський р-н, околиці с. Копачинці, схили до Дністра, грабовий ліс. 27.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, І.А. Коротченко (*CHER*).
17. Городенківський р-н, околиці с. Корнів, грабово-дубовий ліс волосистоосоковий. 27.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, І.А. Коротченко (*CHER*).
18. Тлумацький р-н, околиці с. Петрів, правий берег р. Дністер, ясеневий ліс із домішкою дуба. 28.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, І.А. Коротченко (*CHER*).
19. Тлумацький р-н, околиці с. Петрів, біля контори лісництва, ясеневий ліс. 28.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, І.А. Коротченко (*CHER*).

Тернопільська область

До 1960 року:

20. Buczacz w lesie niedaleko Monasterku nad Strypą. 10/5 1883 Zebral Trusch [Бучач, у лісі недалеко Монастерка над Стрипою 10.05.1883. Труш] (Колектор звертає увагу на те, що це звичайний вид у лісах біля Бучачу по обидва береги р. Стрипа) (*LW*).
21. Buczacz. (S.-O. Galicien) in Gebuschen, selten. 1887 Błocky [Бучач. Південно-Східна Галичина, у чагарниках, рідко. 1887. Блоцький] (*CHER*).
22. Buczacz. (Galicia orientali-australis). 1889 Błocky [Бучач. Південно-східна Галичина. 1889. Блоцький] (*LW*).
23. Na lesistych, stromych zboczach lew. brzegu jaru Dniestru powyżej młyna zw. «Na kizich». Uniż koło Potoku Złotego. Koscielniki k. Potoku Złotego.

- 26.VII.34. J. Mađalski [Околиці с. Костільники поблизу Золотого потоку. Зниження біля Золотого потоку. На лісистих, стрімких схилах лівого берега яру Дністра вище млина під назвою «На кізіх». 26.07.1934. Й. Мондальський] (*KRAM*, №487770-71.).
24. Nad lesistą ścianą lewego brzegu jaru Dniestru na zachód od wsi Podłoże, les, ekspoz. zach. Ścianka koło Koropca. 08.VIII.36 J. Mađalski [Околиці с. Коропець. Стінка. (Над ліистою стіною лівого берега яру Дністра на захід від с. Підложе (чи Підложжя?), ліс, західна експозиція. 08.08.1936. Й. Мондальський] (*KRAM*, № 487767).
25. W lesie dąbowym na pd. od wsi Szutromińce. 16.VII.37 J. Mađalski [Околиці с. Шутроминці, в дубовому лісі на південь від села. 16.07.1937. Й. Мондальський] (*KRAM*, № 487768).
26. Золотопотіцький район, схили до Дністра. 01.09.1940 leg. Ф. Гринь, 02.11.1948 det. М. Котов (*KW*).
- Після 1960 року:*
27. Бучацький р-н, 2 км на південь від с. Костільники. Лівий крутий берег Дністра. Скельно-дубовий ліс. Фероліти. 18.08.1994 leg. & det. А.Т. Зеленчук (*LW*).
28. Заліщицький р-н, південно-східні околиці с. Шутроминці. Заказник «Подільська діброва». Підніжжя Дністровської стінки. Перша тераса. Дубовий мезофітний ліс при березі Дністра. 30.06.2006 leg. О. Кагало, Н. Скібіцька, І. Реслер, І. Беднарська, Н. Паньків; 17.10.2006 det. І. Беднарська (*LWKS*, № 24595), (Mandziuk, 2014).
29. Заліщицький р-н, південно-східні околиці с. Шутроминці. Заказник «Подільська діброва». Стінка над Дністром. Наскельна кизилова діброва. 30.06.2006 leg. О. Кагало, Н. Скібіцька, І. Реслер, І. Беднарська, Н. Паньків; 21.10.2006 det. І. Беднарська (*LWKS*, № 24549).
30. Бучацький р-н, південно-східна околиця с. Костільники. Долина Золотого потоку. Дубово-грабовий ліс на дні яру. 11.07.2010 leg. О. Кагало, Н. Паньків; 19.02.2013 det. О. Кагало (*LWKS*, № 28000).
31. Бучацький р-н, південна околиця с. Костільники. Долина Костільниківського потоку. Дубово-грабовий ліс копитняковий у яру. 11.07.2010 leg. О. Кагало, Н. Паньків; 15.02.2013 det. О. Кагало (*LWKS*, № 27985).
32. Бучацький р-н, західна околиця с. Миколаївка. Миколаївський яр — днище. Скельні карнизи над потоком. 11.07.2010 leg. О. Кагало, Н. Паньків; 18.04.2014 det. N. Sytschak (*LWKS*, № 28077).
33. Заліщицький р-н, околиці с. Устечко, Дорогичівське лісництво, кв. 68, грабова діброва. 01.07.2014 leg. & det. В.В. Буджак, І.І. Чорней, А.І. Токарюк (*CHER*).

За літературними джерелами:

Тернопільська та Івано-Франківська області:

34. Околиці сіл Язловець (лівий берег р. Вільховець) і Чехів (лівий берег р. Коропець) і по р. Стрипа (басейн р. Дністер у межах Тернопільської обл.) (Кнарр, 1872).
35. Від с. Нижнього в Івано-Франківській обл. до м. Заліщики в Тернопільській обл. по р. Дністер і притоках: Коропець, Стрипа, Джулин, Дубля, Серет (Kotov, 1954).
36. Тернопільська обл., Заліщицький р-н, урочище Пустельня на схилах р. Джулин поблизу с. Устечко (Mandziuk, 2014).

Закарпатська область:

37. Перечинський р-н, околиці с. Тур'я Поляна (Kricsfalusy et al., 1999).
38. Перечинський р-н, околиці с. Тур'ї Рамети (Kricsfalusy et al., 1999).
39. Великоберезнянський р-н, околиці с. Кострина (Kricsfalusy et al., 1999).
40. Великоберезнянський р-н, масив «Стінка» на території Національного природного парку «Ужанський» (Kricsfalusy et al., 2010).

Отже, за гербарними матеріалами та літературними джерелами, локалітети *W. geoides* приурочені здебільшого до Придністрянської частини Івано-Франківської та Тернопільської областей. За фізико-географічним районуванням України (Magynych et al., 2003) вони розташовані в межах Розтоцько-Опільської горбогірної (Ходорівсько-Бучацький район), Західно-Подільської височинної (Чортківсько-Кам'янець-Подільський район) і Прут-Дністровської височинної (Тлумацько-Городенківський район) областей. Окремі локалітети виявлені також у межах Українських Карпат на території Вододільно-Верховинської (Ужочько-Жденівський район) і Вулканічно-міжгірно-улоговинної (Невицько-Чинадіївський і Турійсько-Свалявський райони) областей.

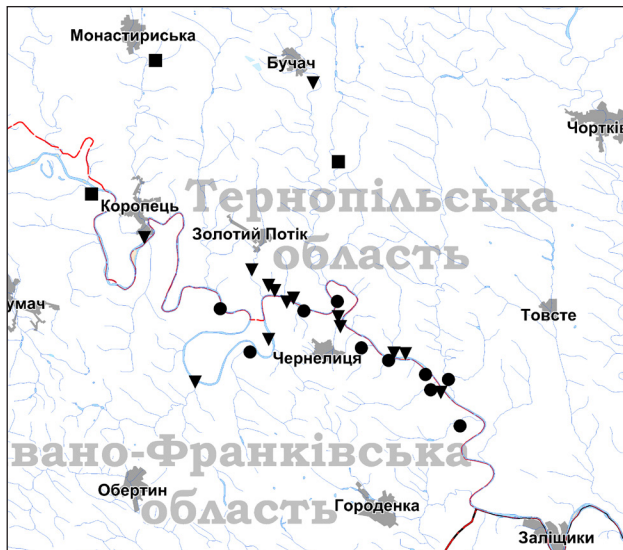

Поширення *Waldsteinia geoides* в Україні

■ — за літературними відомостями; ▼ — за даними гербарію; ● — нові локалітети

Distribution of *Waldsteinia geoides* in Ukraine

■ — according to literature data; ▼ — according to herbarium; ● — new localities

Жодних документальних підтверджень наявності *W. geoides* у Прикарпатті ми не виявили.

Потребують уточнення й відомості про наявність *W. geoides* на території Закарпаття — у Перечинському р-ні та в НПП «Ужанський».

Виходячи з викладеного, можна достовірно стверджувати, що поширення *W. geoides* у межах Івано-Франківської обл. охоплює приблизно вдвічі меншу територію, ніж це наведено М.В. Котвим (Kotov, 1954) у «Флорі України»: не від с. Нижнього Івано-Франківської обл. до Заліщиків Тернопільської обл., а від с. Петрів Тлумацького р-ну до с. Поточище Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.

Аналіз часового аспекту інформації стосовно поширення *W. geoides* на території України свідчить, що з 40 відомих місцезнаходжень виду за останні 30 років документально підтверджено 20 та виявлено 10 нових (рисунок). Ці відомості

необхідні для уточнення природоохоронного статусу виду в Україні.

Найважна інформація про локалітети *W. geoides* у регіоні досліджень, характер їхнього розташування дають підстави вважати, що поширення виду в північно-східному напрямку на території України відбувалося двома міграційними шляхами. Перший — долиною Дністра, яка в минулому слугувала міграційним коридором для просування на північ субсередземноморських видів до Покуття (Клеоров, 1990), де вони збереглися й дотепер у складі дібров на його берегах. Другий — паннонський, яким *W. geoides* проникла на територію Закарпаття, а подальшій її міграції на схід завадили гірські хребти Карпат. Варто також зазначити, що розповсюдження виду на північ територією України обома міграційними коридорами зупинилося приблизно на одній широті.

Підтвердження чи спростування цього припущення потребує спеціальних досліджень представників «закарпатських» і «придністрянських» популяцій із застосуванням молекулярно-генетичних методів.

Автори висловлюють подяку Ю.Й. Кобіву та Р. Я. Кішу за надану інформацію про власні збори *W. geoides* і гербарні матеріали Й. Мондальського (J. Mądalski) з гербарію Інституту ботаніки імені В. Шафера Польської академії наук у Кракові (KRAM); а також О.О. Кагалу — за відомості про власні збори *W. geoides*, що зберігаються в гербарії Інституту екології Карпат НАН України (LWKS).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Adamčík S., Ripkova S., Zaliberova M. Diversity of *Russulaceae* in the Vihorlatske vrchy Mts. (Slovakia), *Czech Mycol.*, 2006, **58**(1–2), pp. 43–66.
- Bánkúti K. *Luzula forsteri* (Sm.) DC. a Mátrában, adatok a Cserhát flórájához, *Kitaibelia*, 2000, **5**(10), pp. 61–62.
- Bárányi-Kevei I. Changes in the vegetation of Dolines in Aggtelek and Bükk Mountains, *Acta climatologica et chorologica Universitatis Szegediensis*, 2011, **44–45**, pp. 25–30.
- Чорук В.У. *Редкіє і ісчезаюшчєє растєнія України*, Київ: Наукова Думка, 1978, 211 р. [Чопик В.И. *Редкие и исчезающие растения Украины*. — Киев: Наук. думка, 1978. — 211 с.].
- Чорук В.У. *Редкіє і ісчезаюшчєє растєнія і зhyvотнєє України. Справочник*, Київ: Наукова Думка, 1988, pp. 10–112 [Чопик В.И. *Редкие и исчезающие растения Украины // Редкие и исчезающие растения и животные Украины. Справочник*. — Киев: Наук. думка, 1988. — С. 10–112].
- Чорук В.И. *Рідкісні рослини України*, Київ: Наукова Думка, 1970, 188 р. [Чопик В.И. *Рідкісні рослини України*. — К.: Наук. думка, 1970. — 188 с.].
- Czarna A. Vascular flora in the park at Jezioro in the National Park of Wielkopolska, *Rocz. AR Pozn.* 389, ser. Bot.-Stec., 2010, **14**, pp. 39–44.
- Delectus seminum quae Hortus Botanicus Fominianus Universitatis Kyiviensis pro mutua commutatione offert*, Київ, 2013, 62 р.
- Erdős L., Morchhauser M. The rock-heath association *Heliebori odori-Spiraeetum mediae* in the Villany Mts (South Hungary), *Natura Somogyiensis*, 2010, **17**, pp. 7–14.
- Gajewski W. *Waldsteinia* Willd. In: *Flora Europea*, New York: Cambridge Univer. press, 1968, Vol. 2., p. 36.
- Indreica A., Kovács J. A. Data to the vegetation biology and coenological relations of *Allium ursinum* l. stands in eastern Transylvania, *Kanitzia*, 2007, **15**, pp. 63–76.
- Indreica A. Cornelian cherry (*Cornus mas* L.) communities in the upper basin of Olt River, *Bulletin of the Transilvania University of Brasov*, 2010, **3**(52), pp. 61–66.
- Janišová M., Dúbravková D. Formalized classification of rocky Pannonian grasslands and dealpine *Sesleria*-dominated grasslands in Slovakia using a hierarchical expert system., *Phytocoenologia*, 2010, **40**(4), pp. 267–291.
- Kahalo O.O., Mandzyuk L.O. NPP «Dnistrovskiy kanyon». In: *Fitoriznomanitya zapovidnykiv i natsionalnykh pryrodnykh parkiv Ukrayiny. Ch.2. Natsionalni pryrodni parky*, Київ: Phytosociocentre, 2012, pp. 240–249 [Кагало О.О., Мандзюк Л.О. НПП «Дністровський каньйон» // *Фіторізнманіття заповідників і національних природних парків України. Ч.2. Національні природні парки*. — К.: Фітосоціоцентр, 2012. — С. 240–249].
- Клеоров Ю.Д. *Анализ флоры широколиственных лесов европейской части СССР*. — Киев: Наук. думка, 1990. — 352 с.].
- Knapp J.A. *Die bischer bekannten Pflanzen Galiciens und der Bucovina*, Wein, 1872, 388 S.
- Kobiv Yu.Y. *Populyatsiyi ridkisnykh vydiv roslyn Ukrayinskykh Karpat: struktura, dynamika, zberezhennya*: Doc. Sci. Diss., Lviv, 2014, pp. 84–85 [Кобів Ю.Й. *Популяції рідкісних видів рослин Українських Карпат: структура, динаміка, збереження*: Дис. ... д-ра біол. наук. — Львів, 2014. — С. 84–85].
- Kontriš J., Kontrišová O., Benčaťová B., Marušková A. Mezofilné ostricové bučiny Slovenského Krasu. In: *Vybrané problémy krajiny podhorských a horských oblastí.*, Poniky: Janka Čizmarová, Partner, 2008, pp. 108–116.
- Kotov M.V. Rid 421. *Waldsteinia* Willd. In: *Flora URSS*, Київ: AN URSS, 1954, vol. 6, pp. 144–145 [Котов М.В. Вальдштейнія — *Waldsteinia* Willd. // *Флора УРСР*. — Т. 6. — К.: Вид-во АН УРСР, 1954. — С. 144–145].
- Kovács J. A. Data to the vegetation biology and coenological relations of *Allium ursinum* L. stands in Eastern Transylvania, *Kanitzia*, 2007, **15**, pp. 63–76.
- Kricsfalusy V.V., Budnikov H.B., Myhal A.V. *Chervonyi spysok Zakarpattya: vydy roslyn ta roslynni uhrupovannya, shcho znakhodyatsya pid zahrozoyu znyknennya*, Uzhhorod: Uzhhorodskiy derzhavnyi universytet, 1999, 196 р. [Крічфалушій В.В., Будніков Г.Б., Мигаль А.В. *Червоний список Закарпаття: види рослин та рослинні угруповання, що знаходяться під загрозою зникнення*. — Ужгород: Ужгород. держ. ун-т, 1999. — 196 с.].
- Kricsfalusy V., Budnikov G., Lesio I. Rare and protected plant species of the Uzhansky National Nature Park (Transcarpathia, Ukraine), *Thaiszia, J. Bot.*, 2010, **20**, pp. 115–125.
- Krokhmal Y.Y., Kryazh N.A. *Promyshlennaya botanika*, 2008, vol. 8, pp. 166–174 [Крохмаль І.І., Кряж Н.А. *Ітоги інтродукції видів теневих і теневыносливых многолетников в Донецком ботаническом саду НАН України // Промышленная ботаника*. — 2008. — Вып. 8. — С. 166–174].
- Krokhmal Y.Y., Kryazh N.A. *Byulleten Nykytskoho botanycheskoho sada*, 2009, vol. 99, pp. 13–17 [Крохмаль І.І., Кряж Н.А. *Успешность интродукции декоративных видов коллекции теневых и теневы-*

- носливих травянистх многолетников Донецкого ботанического сада НАН Украины в зависимости от их феноритмотипа // *Бюллетень Никитского ботанического сада*. — 2009. — Вып. 99. — С. 13—17].
- Kvakovska I.M. NPP «Uzhanskyi». In: *Fitoriznomanitnya zapovidnykiv i natsionalnykh pryrodnykh parkiv Ukrayiny. Ch.2. Natsionalni pryrodni parky*, Kyiv: Fitosotsiotsentr, 2012a, pp. 506—518 [Кваковська І.М. НПП «Ужанський» // *Фіторизнманіття заповідників і національних природних парків України. Ч.2. Національні природні парки*. — К.: Фітосоціоцентр, 2012a. — С. 506—518].
- Kvakovska I.M. *Flora Uzhanskooho natsionalnoho pryrodnoho parku, yiyi analiz ta okhorona*: Cand. Sci. Diss. Abstract, Kyiv, 2012b, 24 p. [Кваковська І.М. *Флора Ужанського національного природного парку, її аналіз та охорона*: автореф. дис. ... канд. біол. наук: спец. 03.00.05 «Ботаніка». — К., 2012b. — 24 с.].
- Malynovskyi K., Tsaryk Y., Kuayak V., Nesteruk Yu. *Ridkisini, endemichni, relikтови ta pohranychno-arealni vudy Ukrayinskykh Karpat*, Lviv: Liha-Press, 2002, 76 p. [Малиновський К., Царик Й., Куяк В., Нестерук Ю. *Рідкісні, ендемічні, реліктові та погранично-арельні види Українських Карпат*. — Львів: Ліга-Прес, 2002. — 76 с.].
- Mandzyuk L.O. *Roslynniy svit u Chervoniy knyzi Ukrayiny: vprovadzheniya hlobalnoyi stratehii zberezhennya roslyn: materialy III mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi*, Lviv, 2014, pp. 218—222 [Мандзюк Л.О. Природоохоронний статус видів Червоної книги України на території НПП «Дністровський кань-йон» // *Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження глобальної стратегії збереження рослин: мат-ли III міжнар. наук. конф.* (4—7 червня 2014 р. м. Львів). — Львів, 2014. — С. 218—222].
- Marynych O.M., Parkhomenko H.O., Petrenko O.M., Shyshchenko P.H. *Ukrayinskyi heohrafichnyi zhurnal*, 2003, 1, pp. 16—21 [Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М., Шищенко П.Г. Удосконалення схеми фізико-географічного районування України // *Укр. географ. журн.* — 2003. — № 1. — С. 16—21].
- Miljković M., Randelović N., Randelović V. Phytogeographical analysis of the flora of Miljkovačka gorge in Eastern Serbia, *Biologica Nyssana*, 2012, 3(2), pp. 77—90.
- Niketić M., Tomović G. Chorological additions to some Submediterranean and Pontian taxa in the flora of Serbia, *Phytologia Balcanica*, 2003, 9(3), pp. 503—511.
- Oprea A., Goia I., Tănase C., Sîrbu C. Assessment of species composition: endemics, relicts and red-listed plants (tracheophytae, bryophytae, and fungi) in forest natural habitats of Romania, *Contribuții Botanice*, 2010, 45, pp. 13—24.
- Opredelytel vysshnykh rastenyi Ukrayny*. Eds Yu.N. Prokudyn, D.M. Dobrochaeva, V.V. Zaverukha, V.Y. Chopyk, V.V. Protopopova, L.Y. Krytskaya, Kyiv: Naukova Dumka, 1987, 545 p. [*Определитель высших растений Украины* / Под ред. Ю.Н. Прокудина, Д.М. Доброчаевой, В.В. Заверухи, В.И. Чопика, В.В. Протопоповой, Л.И. Крицкой. — Киев: Наук. думка, 1987. — 545 с.].
- Pajazitaj Q. Flora of the order *Quercetalia pubescentis* Br.-Bl. 1932 in the forest vegetation of the Kosovo hilly area, *Pajazitaj*, ПОАВЈ, 2012, 3(2), pp. 31—38.
- Prodanović D, Krivošej Z, Lazarević P, Amidžić L. Contribution to the knowledge of serpentine flora in Kosovo's part of the Ibar river valley, *Botanica Serbica*, 2010, 34(2), pp. 81—86.
- Randelović N., Avramović D., Đorđević V., Lilić A. Flora Leskovika. In: *8th Symposium on Flora of Southeastern Serbia and Neighbouring Regions*, Niš, 2005, pp. 5—12.
- Red Data Book of Ukraine SSR*. Ed. K.M. Sytnyk, Kyiv: Naukova Dumka, 1980, 504 p. [*Червона книга Української ССР* / Відп. ред К.М. Ситник. — К.: Наук. думка, 1980. — 504 с.].
- Red Data Book of Ukraine. Vegetable Kingdom*. Ed. Yu.R. Shelyah-Sosonko, Kyiv: Ukrayinska entsyklopediya, 1996, 603 p. [*Червона книга України. Рослинний світ* / Відп. ред. Ю. Р. Шеляг-Сосонко. — К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1996. — 603 с.].
- Red Data Book of Ukraine. Vegetable Kingdom*. Ed. Ya.P. Didukh, Kyiv: Globalkonsaltynh, 2009, 912 p. [*Червона книга України. Рослинний світ* / Ред. Я.П. Дідух. — К.: Глобалконсалтинг, 2009. — 912 с.].
- Shelyah-Sosonko Yu.R. *Ukr. botan. zhurn.*, 1973, 30(2), pp. 220—227 [Шеляг-Сосонко Ю.Р. До питання про індивідуальну охорону видів рослин на Україні // *Укр. ботан. журн.* — 1973. — 30(2). — С. 220—227].
- Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. *Rośliny Polskie. Opisy i klucz do oznaczenia wszystkich gatunków roślin naczyniowych rosnących w Polsce bądź dziko bądź też zdziczałych lub częścię hodowanych*, Lwów; Warszawa, 1924, 32, p. 375.
- Threatened animals and plants in Finland*. Eds P. Rassi, R. Väisänen, Helsinki: Government Printing Centre, 1987, 82 p.
- Tkachuk V.P. *Flora Prykarpattya*, Lviv: NTSh, 2000, 254 p. [Ткачук В.П. *Флора Прикарпаття*. — Львів: НТШ, 2000. — 254 с.].
- Veselaj Z., Sherifi Y. *Rare plant and animal species of Kosova*, Pristina, 2001, 124 p.
- Vyznachnyk roslyn Ukrayinskykh Karpat*. Ed. V.I. Chopyk, Kyiv: Naukova Dumka, 1977, 434 p. [*Визначник рослин Українських Карпат* / За ред. В.І. Чопика. — К.: Наук. думка, 1977. — 434 с.].
- Vyznachnyk roslyn Ukrayiny*. Ed. D.K. Zerov, Kyiv: Urozhay, 1965, 877 p. [*Визначник рослин України* / Відп. ред. Д. К. Зеров. — К.: Урожай, 1965. — 877 с.].

Рекомендує до друку
Я.П. Дідух

Надійшла 27.04.2015 р.

Буджак В.В.¹, Чорней И.И.¹, Токарюк А.И.¹,
Коротченко И.А.² **Распространение *Waldsteinia geoides***
(*Rosaceae*) в Украине. — Укр. ботан. журн. — 2015. —
72(4): 344—351.

¹Черновицкий национальный университет имени Юрия
Федьковича

ул. Федьковича, 11, г. Черновцы, 58022, Украина

²Институт ботаники имени Н.Г. Холодного НАН
Украины

ул. Терещенковская, 2, г. Киев, 01004, Украина

По результатам обработки литературных источников, гербарных фондов (*KW*, *LW*, *LWKS*, *CHER*, *KRAM*) и проведённых собственных полевых исследований составлены перечень местонахождений и картосхема распространения *Waldsteinia geoides* L. в Украине. Из 40 известных локалитетов вида за последние 30 лет документально подтверждено 20 и выявлено 10 новых — на территории Тлумацкого и Городенковского районов Ивано-Франковской области. Сделано предположение, что распространение вида в Украине в северо-восточном направлении происходило двумя миграционными путями: долиной Днестра, которая в прошлом была миграционным коридором для продвижения на север субсредиземноморских видов в Покутье, и паннонским, которым *W. geoides* проникла на территорию Закарпатья, а дальнейшей ее миграции на восток помешали горные хребты Карпат.

Ключевые слова: *Waldsteinia geoides*, Красная книга Украины, распространение, расселение, новые локалитеты.

Budzhak V.V.¹, Chorney I.I.¹, Tokaryuk A.I.¹,
Korotchenko I.A.² **Distribution of *Waldsteinia geoides***
(*Rosaceae*) in Ukraine. — Ukr. Bot. J. — 2015. — 72(4):
344—351.

¹Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
11, Fedkovych Str., Chernivtsi, 58022, Ukraine

²M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of
Sciences of Ukraine

2, Tereshchenkivska Str., Kyiv, 01004, Ukraine

After processing literature data, herbarium materials (*KW*, *LW*, *LWKS*, *CHER*, *KRAM*) and results of our field surveys, a list of localities and a map of distribution of *Waldsteinia geoides* L. in Ukraine have been compiled. It has been found that of the 40 known localities of the species, over the past 30 years 20 sites have been documentally confirmed and 10 new localities have been revealed in Tlumach and Horodenka Districts of Ivano-Frankivsk Region. It is suggested that the historical dispersal of the species in the northeastern direction within the territory of Ukraine occurred by two migration routes: the valley of the Dniester River, which in the past has been a northward migration corridor for Submediterranean species to the Pokutya area, and the Pannonian route. The latter was used by *W. geoides* for its migration to the territory of Transcarpathia, while its further eastward migration was prevented by mountain ranges of the Carpathians.

Key words: *Waldsteinia geoides*, Red Data Book of Ukraine, distribution, dispersal, new localities.

НОВІ ВИДАННЯ

Зиман С.М., Дербак М.Ю., Булах О.В. **Рідкісні і зникаючі судинні рослини високогірної флори Українських Карпат: порівняльні дослідження *in situ* й *ex situ*** / Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України; Національний природний парк «Синевир». — К.: Фітосоціоцентр, 2014. — 58 с.

Висвітлено результати багаторічних досліджень рідкісних і зникаючих судинних рослин високогірної флори Українських Карпат з акцентом на їх порівняльному вивченні *in situ* (у природних популяціях) й *ex situ* (на експериментальній дослідній ділянці Національного природного парку «Синевир»). Розглядаються актуальні проблеми охорони фіторізноманіття природно-заповідних об'єктів Карпат.

Для ботаніків і фахівців з охорони природи.
